

Osteodensitometrijas izmeklējumi ar *General Electric* un *Hologic* aparātiem Latvijā

Osteodensitometrijas izmeklējuma vietas nosaukums	Adrese Interneta vietne	Pieteikšanās pa telefona nr.
Juglas medicīnas centrs	Rīga, Juglas iela 2 www.mcjugla.lv	67528961
Latvijas Jūras medicīnas centrs	Rīga, Melidas iela 10 www.ljmc.lv	67340442
Medicīnas sabiedrība ARS	Rīga, Skolas iela 5 www.ars-med.lv	67201006
Paula Stradiņa kliniskā universitātes slimnīca	Rīga, Pilsoņu iela 13 www.stradini.lv	67069200
Rīgas Austrumu kliniskās universitātes slimnīcas stacionārs <i>Gaižezers</i>	Rīga, Hipokrāta iela 2 www.aslimnica.lv	67000610
Rīgas 2. slimnīca	Rīga, Ģimnastikas iela 1 www.slimnica.lv	67607245
Veselības centrs 4	Rīga, Kr. Barona iela 117 www.vc4.lv	67847103
Daugavpils reģionālā slimnīca	Daugavpils, Vasarnīcu iela 20 www.slimnica.daugavpils.lv	65421476
Jelgavas poliklinika	Jelgava, Sudraba Edžus iela 10 www.jelgavaspoliklinika.lv	63022101
Liepājas Metalurģis MSD	Liepāja, Brīvības iela 93 www.msd.metalurģis.lv	63428796
Rēzeknes Veselības aprūpes centrs	Rēzekne, 18. novembra iela 41	64603300
Valmieras veselības centrs	Valmiera, Bastiona iela 24	64232318
Bauskas slimnīca	Bauska, Dārza iela 7/1 www.bauskasslimnica.lv	63923174

Informatīvo bukletu sagatavoja
Latvijas Osteoporozes un kaulu metabolo slimību asociācijas speciālisti:
dr. Maija Mukāne, dr. Ilze Daukste, dr. Ingvars Rasa

Latvijas Osteoporozes
un kaulu metabolo
slimību asociācija

Osteodensitometrija

jeb kaulu minerālā blīvuma noteikšana
Kas tas ir par izmeklējumu un kur to var veikt?

Osteodensitometrija jeb duālās enerģijas rentgena absorbcimetrija (DXA) šobrīd ir visplašāk pielietotā kaulu minerālā blīvuma noteikšanas metode. Šis izmeklējums ir ātri veicams (vidēji 20–30 minūtes ilgi), nesāpīgs un vienkāršs. Rentgenstarojuma deva, salīdzinot ar citiem izmeklējumiem (piemēram, rentgenogramma mugurkaula krūšu daļai), ir ievērojami mazāka. DXA pamatā ir divu dažādas intensitātes rentgenstaru atšķirīgā absorbcija dažāda apjoma un blīvuma audos, iegūtos rezultātus salīdzinot ar vecumam un dzimumam atbilstošu pieņemto normu.

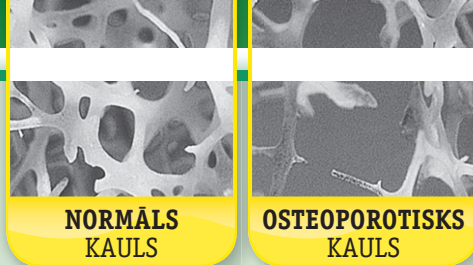
Osteodensitometrijas jeb DXA veikšanas ieguvumi

1. Ar DXA iespējams atklāt samazinātu kaulu minerālo blīvumu un diagnosticēt osteoporozī.
2. Ja ar DXA ir diagnosticēta osteoporozē, ārsts var izrakstīt valsts kompensējamus medikamentus tās ārstēšanai.
3. Ja osteoporozē jau ir diagnosticēta un tiek ārstēta, ar DXA iespējams izvērtēt ārstēšanas efektivitāti: vai ārstēšanu nepieciešams turpināt/pārtraukt, vai nepieciešama medikamentu nomaiņa.

Osteodensitometrijas veidi

- Centrālās osteodensitometrijas mērījums sniedz iespēju precīzāk noteikt kaulu minerālo blīvumu. Mērījumi šajā gadījumā tiek veikti mugurkaula skriemeļiem jostas daļā un/vai augšstilba kaula augšējai trešdaļai.
- Perifērās osteodensitometrijas mērījums tiek veikts apakšdelma kauliem vai papēža kaulam. Šis mērījums nav tik precīzs.

Osteodensitometriju jāveic sekojošos gadījumos

1. Visām sievietēm pēc 65 gadu vecuma un visiem vīriešiem pēc 70 gadu vecuma!
2. Sievietēm pirms 65 gadu vecuma un vīriešiem pirms 70 gadu vecuma, ja pastāv faktori, kas var veicināt osteoporozes attīstību (piemēram, kaulu netraumatiski lūzumi, smēķēšana, auguma garuma samazinājums vai mugurkaula krūšu daļas izteikts izliekums).
3. Sievietēm pirms 65 gadu vecuma, ja pastāv faktori, kas var veicināt osteoporozes attīstību (piemēram, menopauzes iestāšanās līdz 50 gadu vecumam, menstruāciju iztrūkums vairāk kā vienu gadu līdz 42 gadu vecumam, ķermeņa svars mazāks kā 58 kg un/vai mātei ir bijis augststilba kaula lūzums maznozīmīgas traumas rezultātā).
4. Ja tiek lietoti medikamenti, kas var veicināt osteoporozes attīstību (piemēram, glikokortikosteroīdi (prednizolons, metilprednizolons, deksametazons), medikamenti vairogdziedzera pastiprinātas darbības mazināšanai).
5. Ja ir kāda slimība, kas var veicināt osteoporozes attīstību (piemēram, reimatoīdais artrīts, pastiprināta vairogdziedzera funkcija, mielomas slimība, hroniska nieru slimība).
6. Ja ilgstoši ir piespiedu mazkustīgums kādas citas saslimšanas rezultātā (piemēram, insults, mugurkaula traumatiskais bojājums, politrauma).

Ja osteodensitometrijas izmeklējumu veic ar ģimenes ārsta vai speciālista nosūtījumu, pacientam jāmaksā valsts noteiktā pacienta iemaksa. Osteodensitometrijas izmeklējumu var veikt arī bez nosūtījuma. Izmeklējuma cena var atšķirties dažādos kabinetos, kā arī atkarībā no tā, vai pakalpojuma cenā ir vai nav iekļauta arī ārsta konsultācija.

Lai iegūtu precīzus mērījuma rezultātus, pirms izmeklējuma jānosaka auguma garums un ķermeņa svars.

Atkārtoti kaulu minerālā blīvuma mērījumi

Atkārtots kaulu minerālā blīvuma mērījums jāveic ne ātrāk kā pēc 1–2 gadiem. Ja atkārtotā pārbaudē izmērītais kaulu minerālais blīvums atbilst normai, tad turpmāk izmeklējums jāveic reizi 2–3 gados.

Atkārtots kaulu minerālā blīvuma mērījums jāveic sekojošos gadījumos.

1. Ja ir uzsākta osteoporozes ārstēšana ar specifiskiem medikamentiem, lai izvērtētu ārstēšanas efektivitāti vai medikamentu maiņas nepieciešamību neefektivitātes gadījumā.
2. Lai izvērtētu osteoporozes ārstēšanas uzsākšanas nepieciešamību, ja atkārtotā izmeklējumā kaulu minerālais blīvums izteikti samazinājies, salīdzinot ar iepriekš veiktajā izmeklējumā iegūtajiem mērījumiem vai starplaikā starp izmeklējumiem ir noticis kaulu lūzums osteoporozes rezultātā.

Pēc izmeklējuma, tai skaitā arī pēc atkārtota, jābūt ārsta slēdzienam par iegūtajiem kaulu minerālā blīvuma mērījumu rezultātiem.

Jāņem vērā, ka uz dažādām osteodensitometrijas iekārtām veiktie atkārtotie mērījumi nav savstarpēji salīdzināmi kaulu minerālā blīvuma dinamikas izvērtēšanai.

Osteodensitometrija – neatņemama sastāvdaļa rūpēs par kaulu veselību!